

مروری بر عملکرد معاونت حقوقی، مجلس و بین الملل سازمان تأمین اجتماعی

سازمان تأمین اجتماعی برای اصلاح و تنقیح قوانین خود باید بسیار چابک عمل کند تا با نگاه به آینده تأثیر گذاری مناسبی جامعه هدف خود داشته باشد. این نگاه آینده پژوهانه می تواند به توانمندسازی سازمان تأمین اجتماعی کمک کند. همچنین همراهی مجلس شورای اسلامی و معاونت پارلمانی سازمان در روند طرح ها و لوایح بهینه که اثرات بلندمدت بر جامعه بیمه شده کشور دارد، می تواند رویه مناسبی را در عرصه ثبت قوانین و سهیل الفهم بودن آنها داشته باشد. از سویی دیگر، تنقیح قوانین مستحکم و بی خلل که راههای نفوذ بی قانونی را ببندد، می تواند هزینه های سازمان را نیز در دعاوی مطروحه ای که یک طرف آن تأمین اجتماعی است، کاهش داده و متخصصان امر را بر روی برنامه ریزی های بلندمدت راغب تر کند. با توجه به تأکیدات مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی بر لزوم تحقق عملی رعایت اصل قانونمندی و شفاف سازی مقررات سازمانی، جلوگیری از انباشت بخشنامه ها و دستور العمل های تکراری، مشابه و مغایر و اطلاع شرکای اجتماعی سازمان از حقوق و تکالیف خود و نهایتاً رضایت بیمه شدگان و کارفرمایان، تنقیح بخشنامه ها و دستور العمل های سازمان در دستور کار اداره کل حقوقی سازمان قرار گرفته است. در این طرح تعداد ۲ هزار بخشنامه با حضور صاحب نظران و ذی نفعان این بخشنامه ها عم از کارفرمایان و اتاق اصناف مورد بحث و بررسی کارشناسی قرار گرفت که در ۴۰ مورد از این بخشنامه ها،

اصلاحات مورد نظر اعمال و برای اجرا ابلاغ شد. بدین ترتیب ضمن یکسان سازی رویه های سازمان در واحدهای اجرایی موارد مغایر و در تعارض با قوانین جاری کشور مورد شناسایی قرار گرفته است. به تأسی از نامگذاری سال ۱۴۰۰ به عنوان سال «تولید؛ پشتیبانی ها و مانع زدایی ها» از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی، در جهت رفع ابهامات و رفع موانع اجرایی بخشنامه ها اقدامات گسترده ای از سوی این اداره کل انجام گرفته است. همچنین در سال ۲۰۲۱ مجموعه اقدامات سازمان تأمین اجتماعی، منجر به دریافت گواهینامه تأیید تجربه موفق در ارزیابی و رتبه بندی طرح های واصله از سوی سازمان های عضو ایسا در منطقه آسیا و اقیانوسیه شد.

اجرای برنامه آسیب شناسی دعاوی مطروحه در دیوان عدالت اداری

از اقدامات موفق سازمان از ابتدای شروع به کار دولت جدید، اجرای برنامه آسیب شناسی دعاوی مطروحه در دیوان عدالت اداری با هدف اتخاذ تدابیر عملی جهت حذف یا کاهش دعاوی موجود در مرجع رسیدگی کننده بود. اداره کل امور حقوقی و قوانین با بهره گیری از اطلاعات و داده های آماری مأخوذه از سیستم جامع حقوقی ضمن رصد میزان فراوانی هر دعوی و دعاوی جدید، دعاوی که هر سال بیشترین میزان تکرار را دارد شناسایی و مورد آسیب شناسی قرار می دهد و با شناسایی این دعاوی، علل آن در کار گروه های مشخص بررسی و راهکارهای لازم جهت کاهش و حذف این دعاوی اتخاذ می شود. از نتایج این آسیب شناسی علاوه بر اصلاح بخشنامه ها و رویه های جاری سازمان، می توان به تکریم بیشتر بیمه شدگان و احترام به حقوق قانونی آنها اشاره کرد. برخی از مهمترین اقدامات صورت گرفته در این زمینه به این شرح است: دعاوی مربوط به معافیت ایثارگران از پرداخت ۲ درصد هزینه های درمانی موضوع ماده (۸۹) قانون تأمین اجتماعی، دعاوی مربوط به معافیت فرزندان شاهد و رزمندگان دارای حداقل ۲۴ ماه حضور در جبهه از پرداخت حق بیمه موضوع بند «ر» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه، دعاوی مربوط به پرداخت فوق العاده ایثارگری به همسران و فرزندان شهدا موضوع بند «پ» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه، دعاوی مربوط به اعطای یک امتیاز مقطعه تحصیلی بالاتر برای رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه موضوع جزء ۶ بند «ث» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه، پرداخت فوق العاده بدی آب و هوا موضوع بند «ث» ماده (۱۱۲) قانون برنامه ششم توسعه، دعاوی مربوط به افزایش مرخصی زایمان از شش ماه به ۹ ماه مشمولان قانون تأمین اجتماعی، دعاوی مربوط به خواسته احتساب سابقه بیمه ای حق التدریس معلمان، دوره طرح پزشکان و آموزش و پرورش استثنایی، دعاوی مربوط به فوق العاده سختی و نوبت کار کارکنان، دعاوی مربوط به دعاوی متناسب سازی مستمری بازنشستگان و اعطاء یک درجه رتبه بالاتر برای ایثارگران موضوع بند «ج» ماده (۱۱۲) قانون برنامه ششم توسعه.

اقدامات و پیگیری های وصول مطالبات سازمان از دولت

یکی از رخدادهای مهم و اثرگذار بر سازمان تأمین اجتماعی در سال ۱۴۰۰، تعیین تکلیف رد دین دولت به سازمان تأمین اجتماعی بود. در اجرای جزء (۲) بند و تبصره (۲) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور مبنی تکلیف دولت به رد دین خود به مبلغ ۸۹ هزار میلیارد

تومان به سازمان تأمین اجتماعی از طریق واگذاری سهام دولت و متعلق به دولت در شرکت های دولتی به تصویب هیأت وزیران رسید. نظر به اینکه در جزء مورد اشاره در قانون بودجه، «رد دین از محل واگذاری سهام» پیش بینی شده بود اما در تصویب نامه مذکور هیأت وزیران «رد دین از طریق واگذاری عین و اصل سهام» به سازمان تأمین اجتماعی مقرر گردید؛ لذا مراتب مورد ایراد هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین مجلس شورای اسلامی قرار گرفت. با توجه به پیش بینی امکان ایراد مذکور از سویی مجلس به این مصوبه، به محض تصویب مصوبه فوق، با لحاظ عدم امکان فروش این میزان سهام و رد دین از محل واگذاری سهام، اخذ مصوبه از شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا در دستور کار قرار گرفت که نهایتاً در شصت و چهارمین جلسه شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا مورخ ۱۴۰۰/۸/۲۶، واگذاری اصل سهام به شکل مقرر در مصوبه هیأت وزیران به سازمان تأمین اجتماعی، تصویب و متعاقب آن به تأیید مقام معظم رهبری نیز رسید. در نهایت و طبق مصوبات فوق، مقرر شد رد دین دولت به سازمان از طریق واگذاری سهام دولت در پنج شرکت آلومینای ایران، پالایشگاه نفت امام خمینی (ره) شازند، مجتمع صنعتی اسفراین، لوله گستر اسفراین و صنعتی و معدنی اپال پارسیان سنگان انجام شود، اما از آنجایی که اینکه هیأت واگذاری، قیمت سهام برخی شرکت ها از جمله مجتمع صنعتی اسفراین و لوله گستر اسفراین را به ارزشی به مراتب بالاتر از ارزش کارشناسی سازمان خصوصی سازی تصویب کرد، این امر مورد اعتراض سازمان تأمین اجتماعی واقع گردید و طی مکاتبات متعدد با معاون اول رئیس جمهور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان خصوصی سازی مراتب اعتراض سازمان اعلام و به دنبال عدم اصلاح قیمت مذکور توسط هیأت واگذاری، نهایتاً قرارداد واگذاری سهام دولت در سه شرکت پالایشگاه نفت امام خمینی (ره) شازند، آلومینای ایران و صنعتی و معدنی اپال پارسیان سنگان مجموعاً با کسر سهام تریجی به ارزش حدود ۷۳ هزار میلیارد تومان به امضاء سازمان تأمین اجتماعی رسید و در فرایند ابلاغ توسط سازمان خصوصی سازی قرار دارد.

اداره کل امور مجلس و دولت

طرح اصلاح ماده (۵) قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی: در وضعیت فعلی ۸۵۰ هزار نفر از کارگران ساختمانی تحت پوشش این نوع بیمه قرار گرفته اند، در حالی که تاکنون بیش از ۱/۵ میلیون کارت مهارت فنی صادر شده و این بدین معناست که به میزان افراد تحت پوشش افراد در صف انتظار وجود دارند. این طرح پس از قرار گرفتن در دستور صحن علنی مجلس مورد رسیدگی واقع و در حال حاضر جهت بررسی بیشتر به کمیسیون تخصصی ارجاع شده و در صورت تصویب آن شاهد افزایش تعداد بیمه های کارگران ساختمانی و حذف سهمیه بندی و تحت پوشش قرار گرفتن تمام افراد واجد شرایط در حلقه این نوع بیمه حمایتی خواهیم بود و این یعنی اجرای جزء نهم اصل سوم قانون اساسی که در واقع با اجرای این طرح، شاهد ارتقاء مقام کارگر و ایجاد عزت نفس برای این قشر از جامعه که مقام معظم رهبری نیز در آستانه روز کارگر بدان اشاره فرمودند، خواهیم بود. سازمان تأمین اجتماعی از ابتدای سال ۱۳۹۳ لغایت خردادماه سال ۱۴۰۰ نسبت به تداوم پوشش بیمه ای تعداد ۸۵۰ هزار نفر از کارگران ساختمانی اقدام کرده؛ به طوری که با تداوم پوشش بیمه ای کارگران ساختمانی دارای کارت مهارت فنی معتبر، افراد مذکور با پرداخت هفت درصد حق بیمه سهم بیمه شده، از کلیه

مزایای پیش بینی شده در قانون از جمله درمان بر خوردار می شوند. با عنایت به مراتب مزبور و به دلیل محدودیت منابع حق بیمه سهم کارفرمایی و با در نظر گرفتن ریسک بالای بیمه کارگران ساختمانی به لحاظ حوادث ناشی از کار و نظر به اینکه تعداد زیادی از افراد دارای کارت مهارت فنی تحت پوشش قرار نگرفته اند، لذا سازمان تأمین اجتماعی را با چالش جدی در خصوص پاسخگویی به خواسته های بحق کارگران و مجامع صنفی آنان روبه رو ساخته که با گذشتن این طرح از سیر تقنین و تبدیل آن به قانون دائمی، مسیر سازمان تأمین اجتماعی در حل این چالش هموار خواهد شد.

طرح توانمندسازی و پایداری سازمان تأمین اجتماعی: همانگونه که از نام این طرح پیداست مفاد طرح مزبور در راستای توانمندسازی و پایداری سازمان تأمین اجتماعی اعم از اصلاح سن و سابقه، سنوات ارفاقی، نحوه محاسبه بازنشستگی و ساماندهی معافیت های بیمه ای است که خوشبختانه کلیات آن توسط کمیسیون تخصصی مورد بررسی و تصویب قرار گرفته و در حال حاضر توسط کمیته های ذی ربط در دست بررسی است و در صورت به نتیجه رسیدن این طرح اصلاحات اکچوثری در سازمان تأمین اجتماعی که از اولویت های سازمان است به منصه ظهور خواهد رسید و کمک شایانی به حفظ منافع این صندوق که یک صندوق بین النسلی و متعلق به تمامی احاد جامعه است خواهد شد (در حال حاضر برخی از مواد در کمیته تخصصی تأیید و مواد بعدی در حال بررسی است).

طرح نقل و انتقال سوابق بیمه ای با بازنشستگی بین صندوق های بازنشستگی: از جمله مزیت های طرح مورد اشاره، واگذاری حق انتخاب به افراد است تا بتوانند سوابق خود را از صندوق بیمه مبدأ به صندوق مقصد منتقل کنند. با این پیش فرض که صندوق مبدأ به خواهد بود حق بیمه منتقله را به روزرسانی کند که در صورت تحقق آن، مبلغ مابه التفاوت متعلقه ناشی از انتقال کشور بازنشستگی به میزان قابل ملاحظه ای کاهش خواهد یافت. ضمن اینکه افراد می توانند بدون جابه جایی سوابق و بدون پرداخت هرگونه هزینه ای مجموع سوابق بیمه پردازی خود را نزد هر یک از صندوق های بیمه ای حفظ کرده و طبق مقررات آن صندوق از مزایای قانونی سوابق مورد نظر بهره مند شوند. این طرح پس از بررسی در صحن علنی به کمیسیون ذی ربط جهت بررسی بیشتر ارجاع شد که در حال حاضر گزارش شور دوم کمیسیون در نوبت رسیدگی مجدد در صحن علنی واقع شده است.

اداره کل امور بین الملل

در بخش بین الملل نیز سازمان تأمین اجتماعی ضمن حضور موفق و فعال در عرصه های بین المللی مانند تصدی شش کرسی در هیأت بیسه و کمیسیون های تخصصی و کمیته انتخابات ایسا، برگزاری نشست ها، وبینارها و دوره های آموزشی بین المللی، تدوین و انعقاد موافقت نامه تأمین اجتماعی دوجانبه و یادداشت تفاهم همکاری مشترک با سایر کشورها، در زمینه انتقال مهمترین یافته ها و تجربیات روز جهان به کشور اقدامات متعددی را انجام داده است که استخراج و ترجمه مقالات و گزارش های تخصصی در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی، ترجمه هفت عنوان کتاب در زمینه اصلاحات نظام مستمری در کشورهای آمریکای لاتین و گردآوری، ترجمه و انتشار برخی از توصیه نامه ها. همچنین این اداره کل به منظور افزایش غنای علمی در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی، چندین اثر از جمله کتاب اقتصاد دیجیتال و تأمین اجتماعی، واژه نامه تخصصی تأمین اجتماعی، ۵۰ تجربه موفق سازمان های تأمین اجتماعی، رصد بیمه های اجتماعی در دنیا و بازنشستگی در کشورهای منتخب اشاره کرد

از اقدامات موفق سازمان از ابتدای شروع به کار دولت جدید، اجرای برنامه آسیب شناسی دعاوی مطروحه در دیوان عدالت اداری با هدف اتخاذ تدابیر عملی جهت حذف یا کاهش دعاوی

موجود در مرجع رسیدگی کننده بود